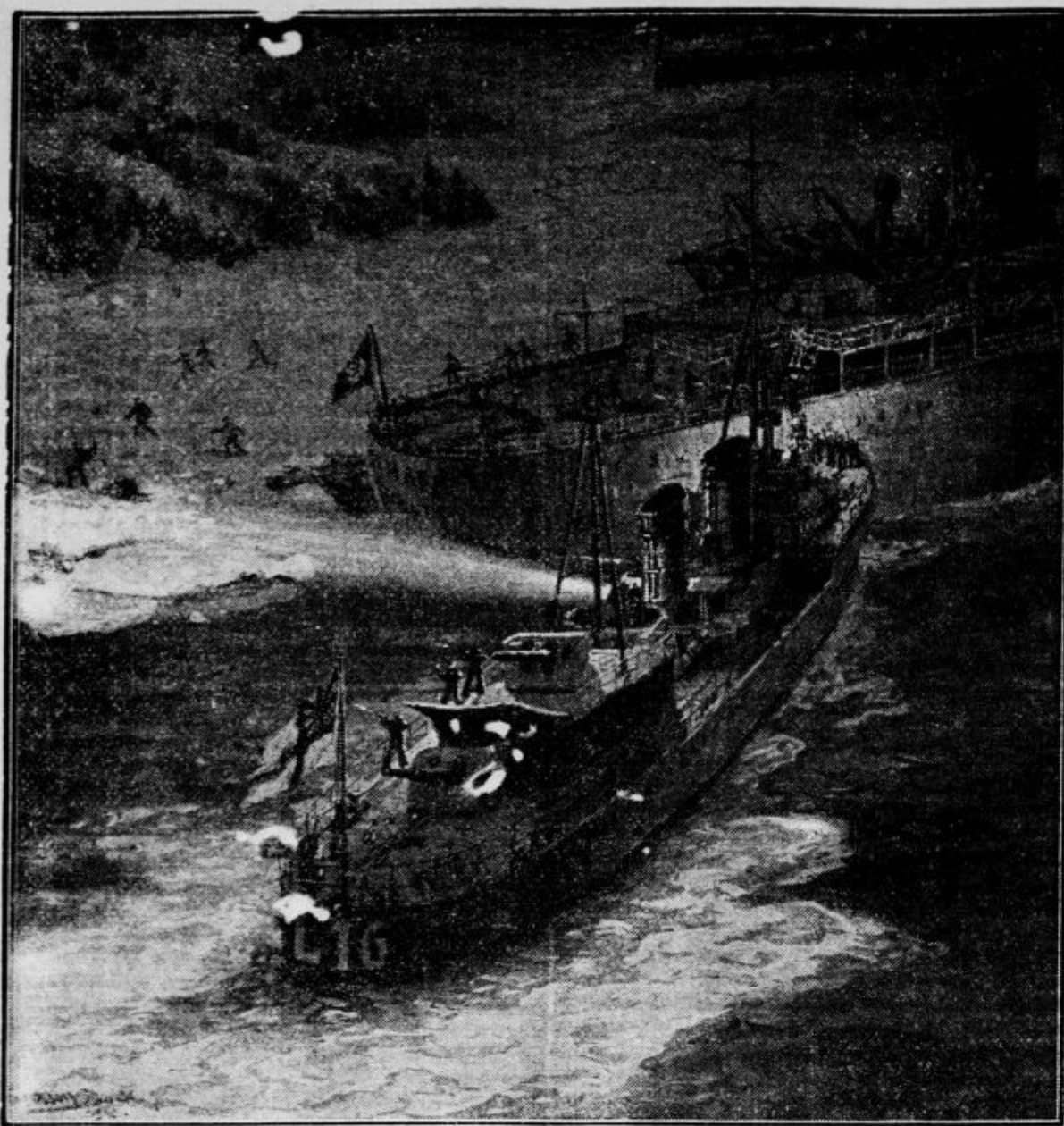

in piec. — Praha 1948: Po napovedi. —
20.20: Opereta „Noč v Benetkách. — 20.
Paster spored. — 22: Odska glasha. — 20.
Hija 18: Plošbe in mal orkester. — 20.
Volalni in instrumentalni koncert. — 20.
Ruske romance. — 22: Pies. — Dama 20.
Veliki orkester. — 18.25: Haydn: Stroj
low krasni. — 18.15: In north spored.

Beg mornarjev z ladje „Altmark“

Takole je nemški vojni slikar Adolf Bock naslikal spopad med angleškim rušilcem »Cossack« in nemško pomožno vojno ladjo »Altmark« v Jessingfjordu na Norveškem

Prestopni dan letošnjega februarja

24. februar kot prestopni dan v koledarju

V koledarju smo brali za preteklo soboto namesto kakšnega moškega ali ženskega imena pripombo »prestopni dan«. Imenski dnevi se do konca meseca od Matije do Romana premaknejo za en dan pozneje nego v navadnih letih, ko šteje februar le 28 dni. Da to ne more biti kakšna prava astronomska zadeva, je očitno.

Podaljšanje približno vsakega četrtega leta za en dan, temelji sicer na vrtenju zemlje okrog sonca, toda določitev meseca in mesečnega dne, ki naj bo prestopni dan, je gola samovoljnost. Prav tako bi lahko

za prestopni dan določili 32. december ali pa zadnji dan februarja.

Juliju Cezarju, utemeljitelju starega koledarja, se je pač videlo primerno, da vrine ta prestopni dan med oba praznika, ki so ju stari Rimljani praznovali dne 23. in 24. februarja in pozneje so tako rimsko katoliška, kakor evangelijske cerkve obdržale 24. februar kot prestopni dan. Enostavneje bi pač bilo, če bi za to določili 29. februar, da niti ne govorimo o drugih načinih ureditve koledarskega štetja, ki bi bili še bolj praktični.

Kmet je prelisičil lisico

Resnična zgodba o zvitorepki

Nenavadna zgodba, ki spominja malo na Ezopove basni, se je primerila te dni v malem kraju Asiagu v italijanski provinci Vicenzi. Ulogo imata v njej lisica in neki 23-letni kmet, ki je kot original znan po vsej okolici.

Že nekoliko noči je lisica obiskovala kmetov kokošnjak, ki je, kakor njegova hiša, na robu kraja. Ker si kmet seveda ni želel, da bi mu roparica izpraznila ves kokošnjak, je sklenil, da jo bo po sončnem zahodu čakal z dvocevko v roki.

Ure so minevale, lisice pa ni bilo od nikoder. »Pa prihodnjič,« si je dejal Giovanni in odšel spat. Ko pa je naslednje jutro pogledal med kokoši, je v svojo jezo ugotovil, da je bila lisica spet med njimi in da si je privoščila pokol. Naslednji večer je šel mož spet na stražo. Tudi topot ni videl lisice, pač pa je naslednji dan opazil, da je ponovno izginito nekoliko kokoši.

Ta borba med kmetom in lisico je trajala še nekoliko noči. Giovanni je že obupal, da bo mogel dobiti zverino pred puško. Tedaj se mu je nenadno pobilisila ideja: »Videti hočemo, kdo je bolj zvit, lisica ali jaz!« si je dejal.

Naslednjo noč se je zgodilo to-le: Kakor prejšnje večere je stopila iz hiše velika postava, oblečena v dolg plašč — toda pod plaščem je kmet nosil štoporamo nekega svojega prijatelja. Ko je prišel z njim do kokošnjaka, se je postavil na stražo, prijatelj pa je čez nekaj časa odšel v njegovem plašču in hišo. Ni minilo pol ure, ko se je prikazala lisica, ki je bila po vsem videzu prejšnje noči moža v temi opazovala in je sedaj menila, da je pač zapustil svojo postojanko, tako da ji je po tihem do kokoši spet prosta. Hitro se je približala kokošim. Tedaj sta počila dva strela in tatica se je zvrnila na tla. Kmet je bil lisico prelisičil. . .

Madžarska utrjena črta

Kitajci in Rimljani — Francozi in njihovi posnemalci

Evropa se je prepregla s kakšnim tucatom »linij«. To gotovo ni razveseljivo znamenje za našo dobo. Te linije so pa potrebne in za njihovim varstvom diha državljan mirneje.

Kot prvi so, če izvajamo utrjene obmejne zidove, ki so jih gradili Kitajci in Rimljani, zgradili Francozi svoj veliki utrbeni pas, ki nosi po svojem duševnem očetu ime »Maginotove linije«. Sistem in zasnova te stotine kilometrov dolge trdnjave sta postala vzorec za vse posnemalce, tudi če so iz tehničnih ali finančnih razlogov dali prednost sistemu ločenih utrd in opazovališč.

Belgijci so zgradili svojo »Devezovo linijo«, Čehoslovaki svojo obrambno črto, ki je pa niso utegnili pravčasno dokončati. Sledili so Nemci s »Siegfriedovo črto« in Finci z »Mannerheimovo črto«, ki ima tako pomembno ulogo baš v vojnih poročilih zadnjih dni. Strah pred bodočnostjo je potem nagnal Rumune, da so

svojo vzhodno in severovzhodno mejo zavarovali z baje neosvojljivo »Karolovo črto«, a sedaj so tudi Madžari dokončali utrbe, ki naj zaščitijo njihovo severno, karpatsko mejo. Imenovali so jih »Hortyjeva linija«.

Madžari so imeli pri tem precej lahko delo. Njih severno mejo, za katero leži Slovaška in Sovjetska Rusija, varujejo že po naravi robati vrhovi in pomoli Karpotov. Te naravne obrambne črte ni bilo težko okrepiti z umetnimi utrdami. V nekoliko mesecih je razmeroma majhna armada tehnikov in delavcev, ki so jih podpirali granicarji, postavila tam dolgo vrsto betonskih zgradb in opazovališč. Podminirali so tudi ceste in mostove, v trdo karpatsko skalo pa vsekali galerije, ki zevajo iz njihovih odprtih preteča žrela daljnosihih topov. Če so Madžari v zadnjem času postali malo bolj samozavestni, kar se tiče ruske nevarnosti, gre zasluga za to v veliki meri njihovim Hortyjevi liniji, za katero se baje čutijo varni.

V Mannerheimovi liniji

Finski oficirji v neki utrjeni postojanki Mannerheimove linije

Grobница rodbine Borghese

V baziliki cerkve Santa Maria Maggiore so odprli grobnico, kjer počivajo smrtni ostanki članov rodbine Borghese. Ob tej priliki so ugotovili, da so dobro ohranjeni ostanki trupel papežev rodbine Borghese kakor tudi telesni ostanki Paoline Borghese-Bonaparte, sestre Napoleona Bonaparta. Obraz te ženske se je začudo dobro ohranil. Zdaj bodo grobnico rodbine Borghese obnovili in vanjo položili tudi ostale člane rodbine, ki je igrala v zgodovini pomembno vlogo.

Ljubosumna Amerika

Čudna je bila ljubosumnost nekega strojevodje iz Filadelfije, ki se je bil pred kratkim oženil. Ženo je ljubil nad vse in tudi ona je ljubila njega. Toda nekega dne, ko je prišel iz službe domov, je opazil, da stoji žena ob oknu in da ji mlad možki iz hiše na oni strani ulice meče poljube z roko. Ogorčeni mož ni dejal nič, šel je pa v trgovino, kupil vedro barve in prepleskal vse šipe na oknih tako, da ni bilo skoznje ničesar več videti. Razen tega je okenske okvire do polovice zadela z deskami. Mlada žena tudi ni dejala nič. Pospravila pa je na tihem svoje kovčke in odšla z njimi k svoji materi. Poleg tega je vložila tožbo za ločitev zakona, ki so ji takoj ugodili. Zakon so ločili po moževi krivdi.

Film o dalai-lamovi posvetitvi

V tibetski prestolnici Lhasi so po starem ceremonialu posvetili Tanhuja, šestletnega sinu nekega ubogega kitajskega kmeta, za 14. dalai-lamo. Svečanost se je izvršila z velikim pompom in ji je prisostvoval kot zastopnik osrednje kitajske vlade tudi general Vučunghsin. Prišli so tudi inostrani filmski operaterji, ki so upali, da bodo mogli ceremonije filmati, pa niso dobili vstopa. Svečanost pa je filmali neki kitajski filmski operater, ki je prišel v Lhaso s kitajskim odposlanstvom. Osrednja kitajska vlada je poslala bogate darove, ki jih je v Lhaso prinesla karavana 200 oslov.

Ameriška odposlanca v Evropi

Konec prejšnjega tedna sta prispela v Evropo dva delegata predsednika Roosevelta. Prvi je državni podtajnik SUMNER WELLES, ki bo v Rimu, Berlinu, Londonu in Parizu zbral informacije o političnem položaju v teh državah. Drugi delegat je

MIRON TAYLOR, Rooseveltov odposlanec pri Vatikanu

Tihotapstvo zlata v vlaku

Odkritje na bolgarsko-rumunski meji

Rumunski granicarji so prijeli bolgarskega trgovca Bličnjakova in njegovo ženo in iz Dobrudže, ko sta hotela iztihatpiti zlatnike v vrednosti 3 milijonov levjev iz Bolgarske v Rumunijo. Trgovca je bil imoviti, a se je v zadnjem času pogostoma bavil z zlatnimi posli na obeh straneh meje. Na bolgarski strani se je bil domenil z nekim mejnim uradnikom, da so mu bili posli lažji.

Te dni pa mu je ušla že potem, ko je

bila obmejna kontrola opravljena in niso našli zlatnikov, ki jih je imel vsite v obleko, ter je vozil vlak že med bolgarsko in rumunsko obmejno postajo, nepredvidna beseda. Neki sopotnik je potegnil z zaslino zavoro, vlak se je ustavil, rumunski granicarji so izvršili temeljito preiskavo, odkrili zlato in trgovca ter njegovo ženo aretirali. Kazen bo huda, kajti v Rumuniji kaznujejo tihotapljanje zlata ta čas zelo strogo, pogostoma celo s smrtjo.

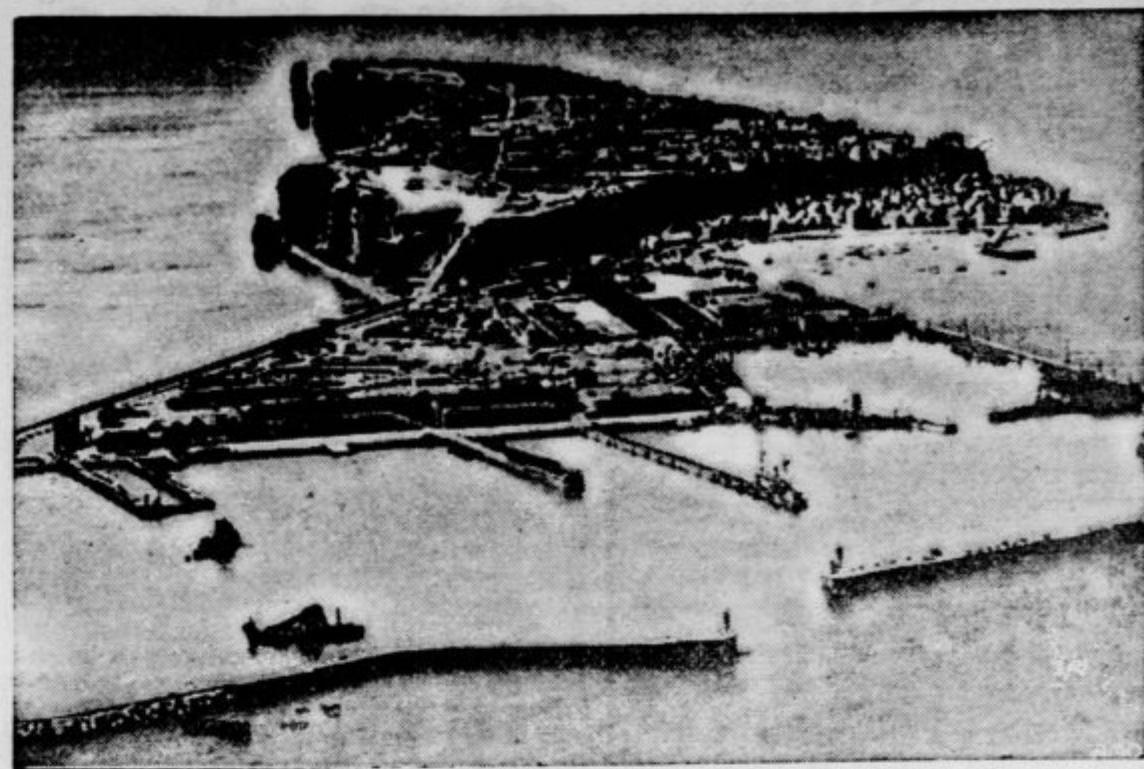
Slutil je svojo smrt

in zdaj leži poleg svoje žene

Antonio Girogo, osamljen, 65-letni mož iz Chietija v Italiji, je čutil, da se mu bliža smrt. Odšel je na pokopališče, poiskal grobarja in se z njim mirno pogovoril glede groba, ki bi ga kupil. Stari mož je hotel počivati v bližini svoje žene. Cena za grob se mu je zdela za njegove razmere malo prevelika, saj je bil revež, ki je deval vsako paro na stran, da bi si

mogel nekoč grob kupiti. Stopil je torej domov in svoje prihranke preštel. Bilo je baš zadosti za kupnino. Nato se je hitro vrnil na pokopališče in grobarju odštél denar. Ko je to opravil, ga je obšla velika slabost. Zgrudil se je na tla in zdravnik, ki so ga poklicali, je mogel ugotoviti, da je umrl od srčne kapi. Mož leži sedaj, kakor si je želel, v bližini svoje žene.

Nemške pomorske operacije Helgoland

kakor ga je posnelo neko angleško vojno letalo na izvidnem poletu

Vojaka poljubovati ni pohujšljivo

Sodba anglikanskega škofa v Manchesteru

Manchesterski anglikanski škof dr. Guy Warman je imel v nekem dekliskem zavodu jagovor, ki je za naše pojme malo nenavaden. V tem nagovoru je dejal med drugim, da ni res nič hudega, če mlado dekle poljubi vojaka, vsaj ne nič hujšega, nego če poljubi civilista.

Če se v normalnih časih, je dejal škof, sprehajamo po parkih, vrtovih in predmestnih cestah, vidimo vendar v šibkem soju cestnih svetilk vedno znova mlade ljudi, »ki si drug drugemu voščijo lahko noč«. Temu se smehljamo, kar priznava

mo, torej smo tolerantni. Saj se spominjamo, da smo pred leti tudi sami delali tako. Če se v normalnih časih nismo zgrajali nad tem, se ne smemo zgrajati niti danes.

Mnogi menijo, da je mlademu dekletu dovoljeno imeti normalno prijateljstvo z mladim človekom v civilu. Če je mladi mož v uniformi, se oglašajo vedno znova takšni, ki menijo, da ni spodobno, če je mlado dekle v prijateljskem razmerju z njim. Jaz pa mislim, je zaključil škof, da ni nobene razlike v tem, da-li dekle poljubi vojaka ali pa civilista.

Elektrarna ob Viktorijinih slapovih

„Parna kopel“ ob Zambezi — Hudičev slap

Šele sedaj so se odločili, da so ob Viktorijinih slapovih reke Zambezi, ki so med največjimi slapovi na svetu, postavili električno centralo. Zadovoljili so se pa z napravami, ki razpolaga samo z dvema strojema po 1000 kilovatov. Silo so napeljali večinoma do mesta Livingstonea, manjši del pa gre za hotel ob Viktorijinih slapovih.

Gradnja te centrale nikakor ni bila preprosta reč. Postavili so jo tako, da ne kvira okolice. Toda na kraju, kjer stoji, je bilo tako vroče, da so delavci v tej parni kopeli komaj zdržali. Tudi sedaj, ko naprava deluje, nima strežnega osebja. Deluje avtomatično in samo enkrat na dan prihaja

nadzornik. Seveda je dala gradnja priliko za podrobnejše proučevanje Viktorijinih slapov. O tem poroča eden izmed graditeljev, C. G. T. Clarke.

Z nekim spremljevalcem je Clarke odšel v eno izmed strahotnih brezden ob vznožju slapov. V tej soteski ni bilo dotle še nikoli žive duše, oba moža sta se morala z vrvmi spustiti vanjo. Ob tej priliki sta prvič točno izmerila višino slapov. Kakor pri Nigari, voda ne pada samo na enem mestu v globino, temveč se deli v več rokavov. Najvišji je tisti, ki ga imenujejo »Naslanač«. Njegova višina znaša 106 m. Drugi najvišji je Vzhodni slap z višino 84 m. Hudičev slap pa se ponaša še vedno s padcem 60 m.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da francoska vlada ne namerava ponovno izprazniti Pariza. V jeseni je prišlo do evakuacijskih ukrepov samo zaradi možnosti »bliskovite vojne«;

da so Angleži spravili v promet letočo bolnišnico, ki je opremljena s tucatom nosil, lekarno in drugimi pripomočki za pomoč ranjenecem v vojni;

da je v Nemčiji prepovedano začeti kakršnokoli novo gradnjo, izvenzemski gradnje v vojne namene;

da je bilo na dan 22. obletnice rdeče vojske odlikovanih 4000 sovjetskih častnikov in vojakov;

da je angleška mornarica izgubila od začeta vojne 3000 mož;

da bo poslala švicarska vlada na Finsko vojaško komisijo, ki bo imela nalog preštudirati okoliščine, v katerih se odigrava boj med finsko in sovjetsko vojsko;

da je tehtala nova italijanska princesa, tretji otrok prestolonaslednika Umberta in njegove soproge princese Marije José, ob rojstvu 4 kg;

da je v Berlinu umrl upokojeni general v. Gronau, ki je v svetovni vojni poveljeval oddelku nemške vojske severovzhodno od Pariza;

da poroča admiral Byrd o velikih snežnih viharjih v Antarktidi;

da se bo otvoril med Holandsko in Portugalsko letalski promet;

da je finska vlada pozvala k naboru moške rojstnih letnikov 1894 in 1895;

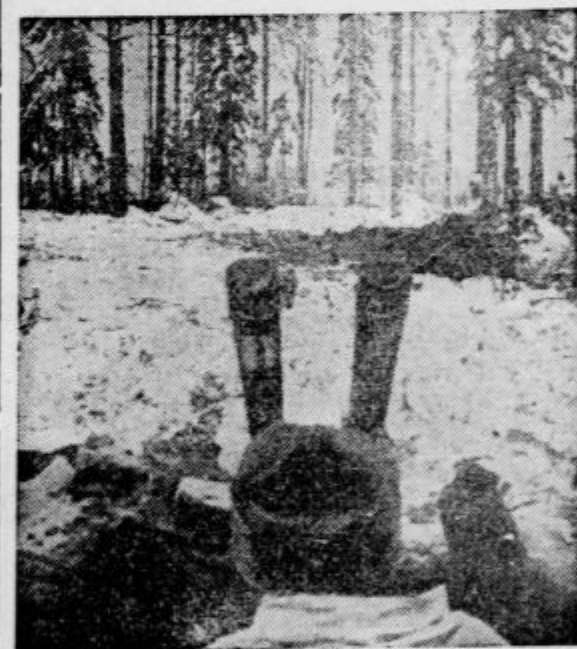
da znaša proračun japonske vlade 15 milijard jenov;

da bo cesar Mandžukua obiskal Japonsko, kamor bo potoval z japonsko vojno ladjo;

da je Amerika prošli teden obhajala 208. obletnico rojstva G. Washingtona;

da je dosegel general Smuts, nasprotnik generala Herzoga v Južni Afriki veliko volilno zmago nad svojimi nasprotniki in da so glasovali zanj tudi mnogi v teh krajih živeti Nemci.

Periskop na bojišču

Finski vojak opazuje skozi periskop kretanje sovražnih čet v prednjih postojankah

A NEKDOTA

Neki bankir, ki mu je bilo mnogo do tega, da bi pravčasno zvedel za stvari, ki utegnejo povzročiti porast ali padec tečajev, je prišel nekoč h knezu Metternichu, da bi ga povprašal, ali je res, da je angleški kralj Jurij umrl. Državnik mu je odgovoril z zaupnim tonom:

»Zelo mi bo prijetno, če vam bo moglo sporočiti, ki vam ga dam o tej stvari, koristiti. Nekateri pravijo, da je kralj umrl, drugi trdijo, da še živi. Kar se mene tiče, ne verjamem ne tega ne onega. Prosim vas pa, da bi smatrali to kot zelo zaupno vest in da bi me ne kompromitirali.«

Bankir ni pozneje nikoli več vprašal Metternicha za kakšno informacijo.

VSAK DAN ENA

»Vendar enkrat sovražni letalec...« (»Hiansche«)

